

Včasná diagnostika je klíčová pro zpomalení demence, praktici vloni provedli o třetinu víc testů než v roce 2022

20.9.2024 - Viktorie Plíková | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Nemoc nelze vyléčit, včasná diagnostika však může její nástup zpomalit. K tomu využívají praktičtí lékaři u pacientů starších 65 let v rámci prevence test na časný záchyt demence, tzv. Mini-cog test. Za první pololetí letošního roku těchto testů jen mezi klienty VZP provedli praktičtí lékaři víc než 56 tisíc, o třetinu víc než vloni. Analýzu vypracovala VZP ČR u příležitosti Mezinárodního dne Alzheimerovy choroby, jenž připadá na sobotu 21. září.

Dle Výroční zprávy České Alzheimerovské společnosti trpělo vloni některou formou demence, včetně Alzheimerovy choroby, možná až 171 tisíc občanů Česka. S tím, jak populace stárne, odhady této společnosti naznačují, že v roce 2050 se bude s demencí potýkat až 297 tisíc lidí. Přesný počet nemocných ale znám není, ne u všech pacientů je totiž nemoc diagnostikována. I mezi klienty VZP ale počet těch s Alzheimerovou nemocí rok od roku roste. Před pěti lety (2019) bylo s touto diagnózou léčeno 47 tisíc pacientů, vloni to již bylo 55 tisíc lidí. Náklady na jejich léčbu činily jen u VZP ČR 2,2 mld. Kč. Pokud se ale na problematiku podíváme komplexněji a vezmeme v potaz i ostatní formy demence, pak bylo vloni léčeno více než 67 tisíc klientů VZP ČR (s náklady dosahujícími 3 mld. Kč).

Časný záchyt demence

Alzheimerova choroba je neurodegenerativní nemoc, která narušuje část mozku a způsobuje pokles tzv. kognitivních funkcí – myšlení, paměti, úsudku. Nemoc se projevuje postupně, její příčina není známá. Ačkoliv Alzheimerovou chorobou nejčastěji trpí lidé starší 65 let, může se vyskytnout i u lidí mnohem mladších. Včasná diagnostika Alzheimerovy choroby a jiných forem demence je důležitá jak pro pacienta a jeho rodinu, tak i pro průběh léčby, která může zpomalit progresi onemocnění a zlepšit kvalitu života.

Všeobecný praktický lékař provádí u lidí ve věku od 65 let do 80 let v rámci preventivní prohlídky ve dvouletém intervalu tzv. Mini-Cog test. Jedná se tedy v podstatě o výkon screeningový, kdy je testována široká riziková populace ve vybrané cílové skupině, aniž by dané osoby měly příznaky „hledané“ choroby. V období prvního pololetí letošního roku bylo vykázáno pojišťovně 56 600 těchto testů. Za celý rok 2023 bylo praktickými lékaři pro dospělé vykázáno testů téměř sto tisíc, o třetinu víc za rok 2022.

V případě nezvládnutí Mini-Cog testu provádí praktický lékař podrobnější test mentálních funkcí MMSE a pokud ani ten nedopadne dobře, posílá seniora ke specialistům (neurolog, geriatr, psychiatr apod.), kteří diagnózu upřesní. Praktický lékař pak následně zajišťuje návaznou péči o pacienta s demencí. I tato vyšetření jsou hrazena z veřejného zdravotního pojištění.

Alzheimerova choroba se vyléčit nedá, její průběh ale je možné ovlivnit způsobem života, který člověk vedl před propuknutím nemoci. U lidí, kteří měli zdravý a aktivní životní styl, je průběh nemoci pomalejší. Mozku také prospívá učení se novým věcem, hraní her náročných na pozornost, četba či luštění křížovek. VZP nabízí svým klientům starším 65 let příspěvek 1 000 korun na

kognitivní pomůcky právě trénink paměti a testování paměti ve vybrané síti lékáren. A v neposlední řadě fyzická aktivita zvyšuje kondici, a to i mentální.

Podrobněji jsme o Alzheimerově chorobě a jejím průběhu psali na blogu VZP v článku Druhé jméno alzheimera je „rakovina paměti“.

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/vcasna-diaagnostika-je-klicova-pro-zpomaleni-demence-praktici-vlo-ni-provedli-o-tretinu-vic-testu-nez-v-roce-2022>